

Gazdag Ferenc

Öt év az unióban

A kibővült Európai Unió ma a világ legnagyobb integrált gazdasági térsége: itt termelik meg a világ GDP-jének több mint egyharmadát, s itt realizálódik a világkereskedelemnek több mint 17%-a. Az EU már hosszú ideje a világ legnagyobb segélyező szervezete is. A 2004-es bővülés előtt az új tagállamokban az egy főre jutó jövedelem a régi tagállamok átlagához számítva 40%-ot tett ki. 2008-ra ez az arány 52%-ra emelkedett. Az újak az előrejelzéseknek megfelelően a csatlakozás után az uniós átlagnál (2,2%) jóval magasabb növekedési pályára léptek (5,5%) – olvasható az Európai Bizottság legújabb jelentésében. A jelentés optimizmusa azonban szinte alig szűrődik át a válság megrázkódtatásai alatt álló új tagállamok lakosaihoz.

A közelmúltban egy török tisztekből álló csoportnak tartottam előadást a magyar külpolitika elmúlt két évtizedéről. Az előadás egyik csomópontja az euroatlanti integrációs eredmények bemutatása volt, azzal a konklúzióval, hogy az EU-hoz való csatlakozással Magyarország integrálódási folyamata teljessé vált. A meglepően tájékozottnak bizonyult hallgatóságából ezek után elhangzott a kérdés: miként van az, hogy a tagsággal kapcsolatban a felmérések mégis a magyarok többségének elégedetlenségét jelzik? És összességében mi a magyar, illetve a velünk együtt csatlakozó másik kilenc ország tapasztalata öt év után?

A válasz felettébb bonyolult. Részint mert minden ország tapasztalata egyedi, tehát nehéz általánosítani, részint pedig azért, mert a társadalmak magától értetődőnek tekintik a sikereket, viszont látványosnak a kudarcokat.

A bővülést az érintettek összességében pozitívan fogadták, viszont a 2004-es kép mára jelentősen megváltozott. Az eurót elsőként bevezető Szlovéniában az EU támogatottsága 40-ről 60%-ra nőtt, hasonlóképp Észtországban (33-ról 61%-ra). Ugyancsak pozitív a lakosság véleménye Lengyelországban (73%) és Szlovákiában (62%).

Az újak között Bulgária, Csehország, Lettország és Magyarország számít euroszeptikusnak. A lettek között már a csatlakozás évében is alig haladta meg a támogatás az 50%-ot, viszont a 2008-ban mért adatok (alig több mint negyedük – 27% – tekint jó dologként az EU-ra) még az integráció lassításáért küzdő britekhez képest (32%) is igen alacsony.

Az EU-elnökséget éppen betöltő csehek – Klaus elnök nyilatkozatai ellenére – nem kifejezetten integrációellenesek. A 2008-as felmérés szerint a csehek 46%-a tartotta az EU-t jó dolognak. Ez az adat nem különbözik lényegesen az uniós átlagtól (53%), különösen, ha hozzávesszük, hogy a megkérdezettek 62%-a szerint országuk számára előnyökkel jár az uniós tagság.

Magyarország esetében radikálisan változó képről beszélhetünk. 2001-ben még a lakosság 71%-a gondolta úgy, hogy az ország számára előnyös az uniós csatlakozás, mostanra viszont a támogatók majdnem fele megváltoztatta a véleményét. A 2008-ban regisztrált 39%-os adat a legeuroszeptikusabb országok közé sorolta hazánkat. Magyarország lakossága az elmúlt öt év során mind a tagságból, mind a tagsági előnyöket realizálni képtelen kormányzati politikából kiábrándult. ■